

ÅRSRAPPORT 2004

FRA

BORG BISPEDØMMERÅD – BORG BISKOP

Innledning

Når denne rapporten skrives, befinner vi oss fortsatt i skyggen etter flodbølgekatastrofen i Asia. Derfor blir årets siste dager innledningen til årsrapport for 2004. Disse dagene da jordaksen rystet, mobiliserte presteskaper i Borg bispedømme, og i Øvre Romerike prosti spesielt, på en forbilledlig måte. Prost Bjarne Olaf Weider i samarbeid med flyplassprest Rangvald Seierstad ledet an i arbeidet på Gardemoen hovedflyplass, både koordinerende og i møte med pårørende. Sistnevnte hadde en arbeidstid på 35 timer ut over det normale. Med seg hadde de 11 menighetsprester som fordelt på ulike vaktlag utførte tjeneste i 199 timer ved flyplassen. I Borg bispedømme var 16 personer meldt savnet eller omkommet. Åtte av disse var hjemmehørende i Halden. Presteskaper der gikk inn i situasjonen og fulgte de pårørende opp på en nær og tillitsvekkende måte.

Dette tegner et bilde av en nærværende folkekirke som er tilgjengelig for mennesker i en akutt nødsituasjon. En kirke som mobiliserer uten reservasjon når handling er nødvendig.

Det ble også synliggjort under sørgegudstjenesten i Immanuel kirke i Halden 15.januar 2005, hvor biskop Kvarme ledet gudstjenesten og hvor bl. annet samferdselsminister Torild Skogsholm, fylkesmann Anne Enger Lahnstein, politimester Otto Stærk og ordfører i Halden Per Kristian Dahl m.f. deltok.

Gjennom prostenes årsrapport og i møte med lokalmenighetene, får vi det inntrykk at mye godt utvikles på lokalplan. Mennesker kommer til tro, midt i livet, i det stille.

Flere steder kommer det gledelige meldinger om fornyet satsning både innenfor gudstjenestelivet og barne- og ungdomsarbeidet. I regi av menighetene gis det dessuten et stort bidrag til kulturtilbudet i mange lokalsamfunn.

Men vi ser også at en del strever med tilhørighet og med sitt eierforhold til kirken. Vår utfordring er å bidra til å skape en deltakerkultur og ikke en tilhørerkultur. Derfor har biskopen i sine møter med medarbeiderne fokusert på de tre begrepene: tilhørighet (*belonging*) – tro (*believing*) – *væremåte* (*behaving*) – nettopp i denne rekkefølgen, som en metode til å rekruttere nye medarbeidere.

Tilstandsrapporten for DNK 2002 – 2003 viser en nedgang i konfirmasjonstallene for Borg på 9, 8%. Dette er en utfordring til oss, som vi også kommuniserer lokalt bl. annet under visitasene. Men vårt inntrykk er, at i de menigheter hvor det bevisst og strategisk satses på konfirmantarbeidet, greier man å snu den uønskede trenden og på ny skape vekst. Vi viser her bl.a. til menighetene i Gjerdrum, Enebakk, Lørenskog og Eidsvoll.

Borg bispedømme er opptatt av å pleie samarbeid med våre vennskapskirker i Romania og Jerusalem, og i den anledning har Borg biskop og prostiprest Leif Levinsen besøkt Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan (ELCJ) i Jerusalem. Domprost Per-Otto Gullaksen besøkte i oktober den lutherske kirken i Romania og var tilstede under vigsling av Dezø Adorjanin til ny biskop.

Ungdomsprest, Erland Grøtberg, reiste i september måned til Jerusalem, Rahmalla og Betlehem sammen med en lærer og to elever ved Eidsvoll videregående skole. De besøkte skoleprosjekt innen ELCJ og fikk møte biskop Munib Yunan. Kontakten med Jerusalem vil videreføres i 2005, og Eidsvoll videregående skole i samarbeid med ungdomspresten, inviterer palestinske ungdommer hit 17. mai 2005.

Nærmere om Borg bispedømme

Ved dette årsskiftet har vi hentet inn nøkkeltall for virksomheten og Ole Gunnar Winsnes, KIFO, har gitt en foreløpig analyse av disse. Oppdraget ble avgrenset til å se på gudstjeneste og dåp i et

folkekirkeperspektiv, og da om man kan se noen trender i Borg ut ifra geografi, tilflytning, befolkningsstruktur, innvandring, frikirkelighet og andre religioner. Tallene for 2004 foreligger ikke i oppdatert statistikk, derfor er 2003-tallene lagt til grunn for analysen.

Vi gjorde følgende interessante observasjoner:

Ved inngangen til 2004 var 85,7% medlemmer av DNK. Medlemsprosenten var presis den samme ved inngangen til 2003. Dette er første gang siden 1960 –70 at det ikke ble registrert en reduksjon i andelen kirkemedlemmer fra det ene året til det neste. Utviklingen i Borg har gått i takt med utviklingen på landsbasis, men her har vi en medlemsprosent på 85%, altså noe under landsgjennomsnittet. De fleste innlandskommunene – både i Østfold og i Akershus fylker – har rundt regnet 90 % av befolkningen som kirkemedlemmer, som f.eks. Rakkestad 90,6%, Trøgstad 91,7, Aurskog-Høland 93,4, Fet 90.0 og Nannestad 90,5. Østfoldbyene befinner seg alle i området 80 – 85%. Et særtrekk går igjen: Medlemsprosenten i Borg ligger klart lavest i de som befinner seg nærmest hovedstaden: Nesodden har 78,9 %, Oppegård 82,8 og Lørenskog 81,0.

Tallmaterialet viser at Borg bispedømme kan inndeles i fire områder så langt det gjelder kirkemedlemskap:

I Østfold-delen av bispedømmet domineres innlandskommunene av tradisjonell folkekirkelighet og høye medlemstall. Langs Østfoldkysten spiller frikirkeligheten en helt annen rolle enn i innlandet, ikke minst i byene. I flere tiår og mange steder har denne vært med på å farge det religiøse livet også i "statskirken".

For Akershus-delen av Borg bispedømme gjelder noe av det samme som for Østfold så lenge vi holder oss inne i landet. Her dominerer den tradisjonelle folkekirkeligheten og en kirkemedlemskapsprosent opp mot og over 90. Bildet ser ganske annerledes ut i de Akershus-kommunene som omgir Oslo. Vi kan snakke om en "Oslo-effekt" som "rammer" for eksempel Nesodden, Oppegård og Lørenskog. Dette er folkerike kommuner som slår sterkt ut i statistikken.

En kirkemedlemsprosent under landsgjennomsnittet – som i Borg – kan ikke uten videre tas til inntekt for sekularisering av det norske samfunnet. Derimot er det et tegn på religiøs endring og økende grad av pluralitet. Det signaliserer at det finnes former for alternativt engasjement religiøst og livssynsmessig sett: 1. Religiøs endring som følge av tilflytning av personer med annen religiøs tilhørighet(eks. muslimske innvandrere). 2. Religiøs endring som følge av at en i årtier har fått framvekst av andre kristne trossamfunn enn DNK. 3. Endringer som følger av at det på annen måte enn før er legitimt å stå i opposisjon til religion i sin alminnelighet og til kristendommen i særdeleshet (eks. Human-Etisk Forbund), eller stå utenfor alt som handler om organisert religion eller livssyn.

Dåpsprosenten i Borg har de senere år ligget lavere enn landsgjennomsnittet. Grunnene er flere, men har med forholdsvis lav medlemsprosent å gjøre. I Østfold-delen henger det sammen med den forholdsvis dominerende rollen som frikirkeligheten spiller. I Akershus-delen forholder det seg noe annerledes. Riktignok har det her i en årrekke vært et forholdsvis større innslag av utmeldte av kirken. Tross alt er mer enn hvert 3. medlem av Human-Etisk Forbund bosatt i Oslo eller Akershus. Mer avgjørende er det at innslaget av innvandrere utgjør en forholdsvis stor del av befolkningen i de Oslo-nære delene av Akershus.

Kirkegang i Borg

De seneste årene har Borg bispedømme – egentlig som det eneste av bispedømmene – stort sett fulgt landet som helhet både i nedgangs- og i oppgangstider. Det har vært en markert nedgang i antallet gudstjenestedeltakere fra 2000 – 2003. Samtidig er det en klar tendens til stabilisering de siste par årene. Tar vi hensyn til folketallet – eller til antall kirkemedlemmer – i bispedømmet, blir det klart at gudstjenestedeltagelsen i Borg nærmest er på bunn landet, bare Oslo kommer dårligere ut - så vidt det er. Hvordan kan det ha seg at så mange med et sterkt trosengasjement, og dessuten en god del andre, ikke lenger finner det verdt å gi seg i vei til gudstjeneste på en vanlig søndag? Hvorfor er det slik at mange troende i gudstjenesten *ikke* finner noe som gjør at de prioriterer den? Svarene kan ha med "folk" å gjøre. Svarene kan også ha med "kirken" å gjøre. Borg biskop/bispedømmeråd vil i samarbeid med prostene, gå aktivt inn å stimulere og motivere til økt engasjement rundt gudstjenesten.

FELLESKIRKELIG TILTAK/ KOMPETANSEHEVING HOS KIRKELIGE TILSATTE OG VALGTE RÅDSMEDLEMMER

HOVEDMÅL 1

Under hovedmål 1 vil vi redegjøre for:

- den prioriterte tilrettelegging vårt bispedømmeråd har gjort i forhold til felleskirkelig tiltak og realisering av de sentrale kirkelige mål og satsningsområder
- hvilket bidrag vi har gitt for at kirkelige tilsatte og valgte rådsmedlemmer har kompetanse til å ivareta sine oppgaver
- bidrag til å fremme samarbeid og kommunikasjon mellom ulike kirkelige aktører og samfunn.

Gudstjenestefornyelse

Det arbeides mye for å skape gudstjenestefornyelse i bispedømmet. Bispedømmerådet satte av 60.00 kroner til dette arbeidet i 2004. Menighetene Askim, Langhus, Lillestrøm, Skårer, Kolbotn og Greverud ble invitert til å delta i et 3-årig prosjekt med fokus på å fornye gudstjenestefellesskapet. Menighetene har selv utformet målsetting for prosjektene, og biskopen har gitt dem stor frihet i å prøve ut elementer som avviker fra de vedtatte liturgier.

Hver menighet har hatt en styringsgruppe og bispedømmekontoret har satt to personer på hver menighet som rådgivere i prosessen. Det har vært to fellesmøter med alle seks menighetene og biskop/rådgivere i tillegg til møter mellom ulike styringsgrupper og rådgivere.

Når vi ser den pågående prosess i de involverte menighetene, slår det oss at menighetene blir ganske tradisjonelle i valg av elementer i gudstjenesten. Vi vil derfor stimulere til større grad av kreativitet i prosessen. Prosjektet skal evalueres ved slutten av 2005 og Borg vil utveksle sine erfaringer med Kirkerådets pågående reformarbeid innen gudstjenestearbeidet.

Kompetanse - Kommunikasjon

Ofte kan veien fra det valgte menighetsrådsmedlem til bispedømmekontoret synes lang. Selv om vårt hovedmål er felles, påvirker den virkelighet vi befinner oss i en slik grad at

dialogen kan svekkes. Dette er fakta vi kjenner til og prøver å kompensere for. Vår oppgave er å serve lokalmenighetene, og det forutsettes kjennskap. Som et tiltak inviterte vi rådsmedlemmer til bispedømmemøte i april. 102 deltagere lyttet til Paul Erik Wigernes foredrag om "Trosopplæring", deltok på ulike seminarer med temaene relasjon stat/kirke, åndelig veiledning og gudstjenestefornyelse og over kaffekoppen knyttet nye kontakter.

Oppslutningen om de ulike seminarerne var forholdsvis lik, noe vi tolker dit hen at dette er temaene som også opptar menighetene på lokalplan. Tilbakemeldingene fra deltagerne var entydig positive, og vi følger dette opp på bispedømmets kalender og i budsjettet.

I 2004 har vi hatt et uttalt mål i å revitalisere og utvikle Borg bispedømmeråds hjemmesider til en oppdatert informasjonskilde som et ledd i vår utadrettede kommunikasjon. Dette falt på plass i løpet av høsten ved hjelp av ekstern IT konsulent, og vi er svært tilfreds med denne presentasjonen av Borg. Men vi ser også at driften av en god hjemmeside, krever at en av våre ansatte har dette som prioritert arbeidsoppgave og har den nødvendige kompetanse.

Borg bispedømmeråd ga til påsken i 2004 ut et hefte, "Påskefest i Borg, et ressurshefte for menighetsråd og stab", med gode ideer til feiring av påskens gudstjenester. Ideene var liturgier som har vært i bruk i noen av bispedømmets menigheter. Hftet ble trykket og distribuert til alle menighetene.

Bygging av kirkehus

I oktober tok menigheten i Drøbak initiativ til et møte mellom biskop og ordfører og rådmann i Drøbak. Bakgrunnen var at da Frogn kirke brant, ble det fattet vedtak i kommunestyre om bygging av ny flerbrukskirke i Frogn innen 5 år (fristen var 6. juni 2004). Tomt til kirkebygget er regulert, men ervervet er ikke gjennomført. Imidlertid har saken stadig blitt utsatt med henvisning til kommunens anstrengte økonomi, og på langtidsbudsjettet i 2003 ble saken utsatt i ytterligere 2 år. Det lyktes heller ikke å få forskuttet midler til detaljplanlegging på 2005- budsjettet.

I Borg har vi flere menigheter som er kommet ulikt i planleggingsfasen for bygging av ny kirke, som Skårer, Nittedal, Strømmen og Enebakk menigheter, men kommunenes anstrengte økonomi er også her en begrensning, noe eksemplet ovenfor viser.

Men vi har også eksempler på realisering av byggeplaner, som utvidelse av Kurland menighetscenter til kirkebygg og rehabilitering av deler av Greverud kirke.

Vi vil fra vår side aktivt støtte menigheter i deres byggeplaner. Det vil være aktuelt å etablere et fora i bispedømmet som kan gi faglig råd og veiledning innenfor det bygningstekniske og økonomiske under de ulike deler av prosessen.

Kirkens bymisjon

Svært gledelig er det å rapportere om etablering av Kirkens bymisjon i Borg i 2004 - på Lillestrøm og i Fredrikstad. I Lillestrøm er virksomheten etablert som en underavdeling til Oslo, i Fredrikstad er den etablert som egen stiftelse og som en sentralisering av det kirkelige diakonale arbeidet i byen. Bispedømmerådet gikk inn med lønnsmidler i startfasen ved å gi 50% tilskudd til prestetjenesten i Strømmen, og å tilsette prestevikar i Fredrikstad i 6. mnd. Den frivillige tilslutning til bymisjonens arbeid er formidabel, og bispedømmerådet har ingen ytterligere økonomisk forpliktelse.

Grønn stat

Gjennom flere år har arbeidet med "forbruk og rettferd" vært et prioritert område for Borg bispedømmeråd, men vakanse i diakonstillingen ved kontoret har medført at det i en periode har vært noe lavere aktivitet. Men fra 2004 er arbeidet kanalisert gjennom Internasjonalt utvalg som har dette som særlig arbeidsfelt. Utvalget er godt i gang med planlegging og gjennomføring av arbeidet.

I adventstiden ble det arrangert et alternativt marked i Fredrikstad med "rettferdige" varer. Markedet åpnet med en rundbordskonferanse hvor Borg biskop deltok sammen med representanter fra kommune og samfunn.

Borg bispedømmeråd hadde en deltager på Kjærringøy (Bodø) i november hvor arbeidet med "forbruk og rettferd" var i fokus. Vår deltager hadde med ressursperm om dette tema, "Fra Rio til Borg", som ble laget av Borg bispedømmeråd for flere år siden. Denne permen ble løftet frem på konferansen som et eksempel på viktig strategiarbeid. Internasjonalt utvalg vil arbeide for å vitalisere bruken av denne permen.

Internt ved bispedømmekontoret har vi en bevisst holdning til egen ressursbruk. Gjennom ulike tiltak som reduksjon av strømforbruket, kopiering på begge sider av arkene, kildesortering av avfall m.m., utvikler vi et miljøvennlig kontor. Dertil har vi en bevisst bruk av e-post internt og eksternt for å redusere papirmengden.

Arbeid blant barn og unge

Tiltak for å styrke kirkens arbeid blant barn og unge (**resultatmål 3.1.1.**) skjer innen flere områder. Vårt arbeid kanaliseres først og fremst gjennom trosopplæringsprosjektet

(**resultatmål 3.1.2.**). I Borg bispedømme var det 13 menigheter, fordelt på 4 prestegjeld, som fikk midler til trosopplæring. At Østfold ikke ble tildelt prosjektmidler i første omgang, ble av mange oppfattet som motivasjonsødeleggende. Flere menigheter utsetter gode tiltak i påvente av en tildeling. Vi har også registrert at enkelte menigheter blir liggende langt tilbake fordi de ikke en gang har overskudd til å tenke på å utarbeide et prosjekt som kan danne grunnlag for søknad. Kontorets oppgave har derfor først og fremst vært å skape ny optimisme og giv til arbeidet. Det er utarbeidet en plan for hvordan vi kan være et strategisk redskap for menighetene. I tråd med planen, er det lagt vekt på:

- å stimulere prestene til å lage samlinger med trosopplæring som fokus.
- kvalitetssikre eksisterende konfirmantarbeid (se på konfirmantplaner, utsending av "Konfirmant 2004")
- bispedømmemøte 17.april 2004
- Tjellholmenkonferanse (konfirmantlærerkurs)

- biskopen inviterte de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene til en strategidag
- se på hvordan trosopplæring er inkludert i SMM - menighetene
- oppfordret menighetene til å søke på OVF-midler som en oppstart på menighetenes trosopplæringsprosjekt.

Samtaler med KRL- lærere under visitaser er for oss et prioritert møtepunkt.

Her har to tema vært i fokus, nemlig faget som identitetsskapende for elevene og formidlingen av den kristne kulturarven. Faget skal gi hjelp til å styrke den enkelte elevs identitet. Når andre kulturer og religioner gis plass i skolens liv og undervisning, er det viktig at den kristne kulturarve og de dømte elevenes kristne identitet ikke svekkes, men blir styrket. Trygghet i egen tro og tradisjon og respekt for andres identitet legger grunnlaget for et godt fellesskap i skolen.

Vår økonomiske situasjon i 2004, ga anledning til å forsyne enkelte menigheter med ekstraressurser for en periode. Vi opprettet tidsavgrensede prosjektstillinger i Follo og i Østre Romerike for spesielt å styrke barne- og ungdomsarbeidet. I tillegg er det ytt tilskudd til fellesråd øremerket dette arbeidet. Vi viser til Gjerdrum, Askim, Spydeberg og Skiptvet menigheter. Utfordringen nå for lokalmenighetene og for oss, er å påse at det påbegynte arbeidet videreføres uavhengig av tilførte midler fra bispedømmerådet.

Intern organisering

Resultatmål 3.1.3. pålegger en organisering av virksomheten som tilpasses oppgavene virksomheten til enhver tid skal løse. Stiftsdirektør Tordis Dypedahl sluttet i sin stilling august 2004. Bemanningen ved vårt kontor er etter hvert falt på plass. Per Johan Bjerkeli ble tilsatt som stiftsdirektør 14. desember, etter at stillingen hadde vært vakant siden august. Grete Christophersen ble fra 1. oktober tilsatt som 50% seniorrådgiver for Borg biskop. 16. august tiltrådte Anne Sofie Rosenvinge som økonomirådgiver ved kontoret.

Fra januar 2004 har Borg bispedømme hatt egen spesialprest/integreringsprest. Borg bispedømme vil understreke betydningen av å ha en egen spesialmedarbeider som har som sin oppgave å legge til rette for at mennesker med utviklingshemming blir en naturlig del av menighetens liv. Arbeidet er spesielt rettet inn på å legge til rette for aktiv menighetsdeltagelse for barn og unge med særskilt behov. Stillingen er i en oppbyggingsfase, derfor har mye av tiden gått med til holdningsskapende virksomhet i møte med ansatte og frivillige i menigheten. Høsten 2004 har Østre Romerike vært et av satsningsområdene i form av møter med ansatte og besøk i staber. Denne satsningen har konkret ført til et samarbeidskurs i regi av Sørums kommuner med utgangspunkt i boken "Rett til å være helt menneske – Rett til et åndelig liv" (utviklingshemming og tro) som bispedømmets spesialprest er medforfatter til. En arbeidsmetode fremover er å få til samarbeidskurs med kommunene i bispedømmet for å få til et samarbeid mellom tjenesteytere og menighetene for tilrettelegging for aktiv menighetsdeltagelse for den enkelte bruker. Det er innledet et faglig samarbeid med Høgskolen i Østfold, som har resultert i et etterutdanningskurs om temaet på Høgskolen vår 2005.

Våren 2004 ble Lino Lubiano tilsatt som misjonskonsulent i 50% stilling finansiert via SMM, bispedømmerådet og misjonsorganisasjonene. Vårt mål er at den lokale menighet skal fremstå som en levende, handlende og misjonerende kirke. Ca 50% av menighetene i Borg har vedtak om å støtte misjonsprosjekter. Misjonsstevne med god deltagelse ble arrangert på Tomb og i Hurdal. Misjonsorganisasjonene har gitt positive signaler om å øke sitt økonomiske engasjement. Dermed er stillingen utvidet til 100% fra 01.01.2005.

Borg bispedømmeråd har i flere år finansiert en 25% stilling som kirkemusikk-konsulent ved OVF midler. I 2004 vedtok bispedømmerådet plan for det kirkemusikalske arbeidet i bispedømmet. I denne inngår fast finansiering av kirkemusikalsk konsulent. Etter planen skal denne bl. annet arbeide for å inkludere et mangfold av musikkuttrykk i menighetenes gudstjeneste-/musikkarbeide.

Et viktig tiltak innen barne- og ungdomssektoren er tilsetting av ungdomsprest i 50% stilling fra august 2004. Dette er et 3-årig prosjekt i samarbeid med Changemaker (Kirkens Nødhjelp) om finansiering. Innenfor ungdomsprestens arbeidsområder ligger å drifte ungdomskomiteen, mobilisere Changemaker til

å være en arbeidsform for myndighetsfasen i trosopplæringsreformen og stimulere og gi støtte til menigheter i arbeidet med å knytte de unge til menighetens fellesskap.

KVALITETESKRAV TIL PRESTETJENESTEN/REKRUTTERING

HOVEDMÅL 2

I hovedmål 2 forstår vi at følgende områder skal behandles:

Presteskapet skal ha:

- verdiforankring og identitet
- faglig og strategisk kompetanse

slik at tjenesten ivaretas med kvalitet.

Menigheten skal sikres

- regelmessig geistlig betjening
- og inspireres til å virke i samsvar med kirkens lære og ordninger

Nye medarbeidere skal vigsles og kalles.

"Helhetlig ledelse"

I samvirke mellom prestene og andre kirkelig tilsatte (**resultatmål 3.2.1.**) har Borg bispedømme som kjent utviklet begrepet "Helhetlig ledelse".

I dette arbeide engasjerte vi Bjørn Mathisen som ekstern konsulent. Han har sammen med biskop og stiftsdirektør forberedt møte mellom proster og kirkeverger. Som en del av forberedelsene ble samtlige proster en og en og kirkeverger gruppevis intervjuet. Referatene

fra intervjuene dannet grunnlagsmaterialet for møte 1. april på Olavsgård. I dette møtet var 30 kirkeverger tilstede sammen med våre proster. KA var representert med administrerende direktør Frank Grimstad.

I forberedelsesfasen ble vi slått av hvor stor vilje det er til samarbeid på lokalplan mellom de to arbeidsgiverlinjer, selv om vi også har notert en viss skepsis både fra kirkevergesiden og fra egne rekker. Men når fasit skal gis så langt, kan vi konkludere med at det nå er etablert gode arenaer for samhandling av aktiviteter som påvirker hverandre i alle prostier. Vi registrerer en bedret, i forståelse av hyppigere og åpnere, dialog mellom de ulike aktører på lokalplan. Det er interessant at vi på dette området kan vise til mer praktiske resultater etter en dags samling enn etter samarbeidavtaler med fellesrådene om etablering av fellesarenaer som følger av arbeidsmiljølovens § 15. I alle prostier er det nå faste møtepunkter mellom arbeidsgiverlinjene. Arbeidet videreføres i 2005 innenfor "Borg lederforum" som er etablert, og som består av kirkeverger og proster i bispedømmet foruten biskop og stiftsdirektør.

Et viktig element i dette er utviklingen av den nye prosterollen og dennes lederfunksjon i prostiet. Av bispedømmets åtte proster, fungerer fire også som sokneprester. Dette forhold vil vi, ut fra den nye tjenesteordningen for proster, gå nærmere inn på 2005. Det administrative tilskuddet prosten trenger, har så langt ikke hatt tilfredsstillende størrelse, med unntak av Vestre Borgevangel prosti, hvor vi tilsatte en ekstra prest i prosjektstilling.

Implementering av nye tjenesteordninger

Borg biskop/bispedømmeråd har som mål å gjennomføre implementeringsarbeidet av nye tjenesteordninger i løpet av 2005. Status er at Borg er godt i gang med prosessen. Stiftsdirektøren har besøkt samtlige prostilag, i tillegg er flere menighetsråd besøkt på forespørsel. Det er gitt skriftlig og muntlig informasjon fra vårt kontor til berørte parter. Våren 2004 nedsatte vi en implementeringsgruppe hvor ekstern rådgiver Bjørn Mathisen ble engasjert. Sammen med ham satt foruten stiftsdirektør og rådgiver fra kontoret, representanter for kirkevergene og presteskabet. Gruppen hadde sine møter i forkant av lederutviklingsmøter for proster og satt dagsorden for disse. Det er gjennomført tre to-dagers samlinger og en dagsamling hvor alle prostene har deltatt.

For å være i stand til å utøve en god prestetjeneste, er stimulans, realisering av egen kompetanse og anerkjennelse for arbeidet nødvendige forutsetninger (**resultatmål 3.2.2.**).

I sitt strategidokument har Borg biskop/bispedømmeråd valgt medarbeiderskap som veivalg, og som et resultat av denne tenkningen, arrangerte Borg "Prestekonvent" i tiden 11.- 13. oktober på Hamar. Så godt som samtlige prester i bispedømmet var samlet under mottoet "Kom og hvil dere litt". Dette var en samling til inspirasjon og fellesskap. Via foredrag og seminarer ble det fokusert på åndelig veiledning, trosformidling og nye tjenesteordninger. Evalueringsskjemaene fra presteskabet viser at Prestekonventet innfridde intensjonen med samlingen.

Borg biskop har utviklet kompetanseutviklingsplan for presteskabet. Denne ble revidert i Regionalt etterutdanningsutvalg (REU) 2004. I planen legges det vekt på den åndelige veiledning og retrett i tjenesten og i den enkeltes liv. REU mottok og behandlet i 2004 til sammen 27 søknader, derav ble 18 innvilget, av de er 7 kvinner. Det er 7 prester som har hatt 3 mnd. studiepermisjon eller mer, herav 1 kvinne. Av egne opplegg er det innvilget studiepermisjoner til lesning av teologisk litteratur, utvikling av hjemmeside, "muntlige fortellinger" og "fokus på prestetjenesten". Rammen for REU er 130 studieuker og 100.000 kroner i stipend. I tillegg kommer permisjoner innvilget av prostene. Totalt er det innvilget 167 uker studiepermisjon med lønn i 2004 til prester i faste stillinger.

Arbeidsveiledning i Borg er videreført på 2003- nivået. Det betyr at vi har gjennomsnittelig 10 gruppesamlinger pr. gruppe.. I tillegg har et mindre antall prester mottatt individuell veiledning. Når dette sies, vil vi understreke at vi har kunnet møte de behov for gruppeveiledning og individuell veiledning som har meldt seg gjennom året.

"Prosjekt retrett og Åndelig veiledning i Borg"

Borg bispedømmes tiltak har sin bakgrunn i økende etterspørsel etter åndelig veiledning i presteskabet. Presteforeningen har hatt 3 kurs over 8-9 år i "Kristen spiritualitet og retrett". Dessuten: 60 prester søkte i fjor høst plass på Presteforeningen nye etterutdanningsmodul "Gå og lær!" – et innføringskurs i åndelig veiledning (ÅVL). 41 av dem fikk permisjon, 4 kom fra Borg.

Joachim Grün ved Peterstiftelsen, Solåsen og prost Arne Sand, Skedsmo har til sammen en halv stilling i Borg for å fremme bruken av retrett og åndelig veiledning i bispedømmet. Prosjektet går over to år. Så langt kan vi informere om følgende tiltak:

- Alle prester i bispedømmet er oppfordret til å bruke inntil fem dager pr. år for å delta på retrett. De får vikar om nødvendig og betalt opphold og reise.
- Presteskabet har fått tilsendt heftet "Medvandring i tro og liv" skrevet av biskop Kvarme, om hva åndelig veiledning er og med tilbud om å få dekket utgifter til selv å gå regelmessig til åndelig veiledningssamtaler.
- Bispedømmet har arrangert prestekonvent der åndelig veiledning var et av seminartilbudene, og hvor ca 60 prester deltok.
- Prostene og ledergruppa ved bispekontoret har hatt eget seminar over to dager – ved Joachim Grün.
- Prostene er bedt om å ta saken opp med prestene i medarbeidersamtalen.

62 medarbeidere, de fleste prester, har fått permisjon og økonomisk støtte for å delta på retrett i 2004. Noen av retrettene har vært arrangert regelmessig lenge før prosjektet startet opp, to er startet som

følge av prosjektet. Antall deltagere antas å øke på i 2005. Da vil vi gå planmessig ut med tilbud til andre enn prestene, i første omgang til alle vigslede medarbeidere, etter hvert også til medlemmer av menighetsrådene.

Kvinner i presteskapet

23. juni ble Linn Therese Jordheim Larsen tilsatt som studentprest i Borg bispedømme. Denne stillingen er en samarbeidsstilling med NKSS, og tilsetningen er "historisk" på det vis at NKSS ikke tidligere har godtatt kvinnelige prester.

For øvrig har vi 5 kvinner som bletilsatt i fast prestestilling, derav 4 som sokneprester i 2004.

Til 11 utlyste prestestillinger i 2004 hadde vi til sammen 109 søkere, derav 32 kvinner.

Det betyr at i Borg er 10 av 50 sokneprestene kvinner. Av 53 kapellaner er 13 kvinner.

Det er på trappene nå med et eget fora for kvinnelige prester i Borg. Det er berammet et første møte i april 2005.

Ved lokale lønnsforhandlinger høsten 2004, registrert partene ingen kjønnsbaserte forskjeller i lønn. Fra arbeidsgiver legges det til rette for 100% vikariat ved fødselspermisjoner, i motsetning til vikarinnsats ved andre fravær hvor en skjønsmessig vurdering av vikarbehovet legges til grunn.

[« tilbake](#)

Borg bispedømmeråd
Borg biskop
Postboks 403
1601 Fredrikstad

Tlf. 69 30 79 00
Faks: 69 30 79 01
E-post:
borg.bdr@kirken.no